

Plenarhandling

B9-0165/2024

8.3.2024

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om närmare förbindelser mellan EU och Armenien och behovet av ett fredsavtal mellan Armenien och Azerbajdzjan (2024/2580(RSP))

Andrey Kovatchev, Željana Zovko, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius, Isabel Wiseler-Lima, François-Xavier Bellamy, Anja Haga, Miriam Lexmann, Lukas Mandl, Sara Skyttedal, Michaela Šojdrová, Tom Vandenkendelaere, Tomáš Zdechovský
för PPE-gruppen

Europaparlamentets resolution om närmare förbindelser mellan EU och Armenien och behovet av ett fredsavtal mellan Armenien och Azerbajdzjan (2024/2580(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Armenien, Azerbajdzjan och situationen i Nagorno-Karabach,
- med beaktande av FN-stadgan, Helsingforslutakten och Alma-Ataförklaringen av den 21 december 1991,
- med beaktande av det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan¹, som i alla delar trädde i kraft den 1 mars 2021,
- med beaktande av det tal som Armeniens premiärminister, Nikol Pasjinjan, höll vid Europaparlamentets plenarsammanträde den 17 oktober 2023,
- med beaktande av slutsatserna från den andra politiska dialogen och säkerhetsdialogen på hög nivå mellan EU och Armenien den 15 november 2023,
- med beaktande av att Armenien den 1 februari 2024 blev part i Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen,
- med beaktande av rapporten av den 12 februari 2024 om genomförandet av partnerskapet om Armenien,
- med beaktande av det femte mötet i partnerskapsrådet EU–Armenien den 13 februari 2024,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Den 17 oktober 2023 efterlyste Armeniens premiärminister, Nikol Pasjinjan, i sitt tal till Europaparlamentet ett gemensamt åtagande om att ytterligare stärka förbindelserna mellan EU och Armenien, och han underströk att ”Republiken Armenien är redo att närma sig Europeiska unionen, i den mån Europeiska unionen anser det möjligt”.
 - B. Vid Europeiska rådets möte den 26–27 oktober uppmanades unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och kommissionen att lägga fram alternativ för hur förbindelserna mellan EU och Armenien bäst kan stärkas i alla deras dimensioner. Rådet (utrikes frågor) gav den 13 november 2023 grönt ljus för att identifiera ytterligare stödåtgärder. Ett gemensamt undersökningssuppdrag från Europeiska utrikestjänsten och kommissionen till Armenien under veckan som inleddes den 27 november 2023 bekräftade båda sidors gemensamma ambition att stärka samarbetet, inbegripet

¹ [EUT L 23, 26.1.2018, s. 4.](#)

ytterligare engagemang på nya områden, såsom säkerhet och försvar, och att intensifiera sektorssamarbetet.

- C. Förbindelserna mellan EU och Armenien bygger på gemensamma värden såsom demokratin, rättsstaten, mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, regionalt samarbete och ett aktivt engagemang inom ramen för det östliga partnerskapet för att bidra till regionalt samarbete och stabilitet.
- D. Efter sammetsrevolutionen 2018 har Armenien stadigt genomfört reformer som syftar till att stärka demokratin, rättsväsendet och institutioner för korruptionsbekämpning.
- E. Under premiärminister Nikol Pasjinjans ledarskap har Armenien – som en reaktion på landets instabila säkerhetsmiljö, dess militära nackdel i förhållande till Azerbajdzjan och den otillförlitliga alliansen med Ryssland – fryst sitt medlemskap i Organisationen för avtalet om kollektiv säkerhet (CSTO), i en strävan att minska sitt säkerhetsberoende av Ryska federationen och ta med nya aktörer i sin säkerhetsmix, till exempel genom ökat militärt samarbete med Frankrike, Grekland och andra medlemsstater i EU.
- F. Ryska federationen strävar efter att undergräva förtroendet för den armeniska demokratin, sprider kaos och destabilisering genom desinformationskampanjer och har utnyttjat Armeniens militära svaghet i konfrontationen med Azerbajdzjan.
- G. Den armeniska ekonomin är fortfarande till stor del beroende av Ryssland, i synnerhet inom den strategiska energisektorn. Premiärminister Nikol Pasjinjan har efterlyst ökat stöd inom ramen för EU:s ekonomiska plan och investeringsplan. Genom den ekonomiska planen och investeringsplanen har hittills omkring 500 miljoner euro mobiliserats i sektorsövergripande investeringar.
- H. En ny partnerskapsagenda mellan EU och Armenien, som man enades om vid det femte mötet i partnerskapsrådet EU–Armenien, kommer att prioritera en förstärkning av landets motståndskraft och en diversifiering av ekonomin, utökat säkerhetssamarbete samt ökade investeringar som nyckeln till ekonomiskt samarbete.
- I. I september 2023 tog Azerbajdzjan, efter en nio månader lång blockad av Latjinkorridoren, med våld kontroll över de återstående delarna av Nagorno-Karabach. Nära 140 000 armenier tvingades fly från territoriet, vilket ledde till att Nagorno-Karabach nästan helt tömdes på sin armeniska befolkning, som har levt där i århundraden. Detta kan utgöra etnisk rensning. Den icke erkända republiken Artsach upphörde att existera den 1 januari 2024, efter att dess myndigheter under tvång hade gått med på dess upplösning.
- J. Armenien och Azerbajdzjan har inlett direkta förhandlingar om ett möjligt fredsavtal, som skulle kunna öppna ett nytt kapitel i de bilaterala förbindelserna. Det råder fortfarande oenighet kring gränsdragnings- och demarkationsfrågor samt de praktiska arrangemangen för transportlänkarna mellan Azerbajdzjan och dess exklav Nachitjevan.
- K. Det finns ett stort antal kyrkor, moskéer, stenkors och kyrkogårdar i Nagorno-Karabach. Efter att Azerbajdzjan hade orsakat stora avsiktliga skador på det armeniska kulturarvet

under kriget 2020 angav Internationella domstolen i sitt beslut av den 7 december 2021² att Azerbajdzjan måste vidta alla nödvändiga åtgärder för att förebygga och bestraffa vandalism och skändning som påverkar det armeniska kulturarvet, inbegripet men inte begränsat till kyrkor och andra gudstjänstlokaler, monument, kulturminnesmärken, kyrkogårdar och artefakter.

- L. Azerbajdzjans ledning fortsätter att göra irredentistiska uttalanden med hänvisning till Armeniens suveräna territorium. Azerbajdzjans armé fortsätter att ockupera omkring 170 km² av Armeniens suveräna territorium.
- M. Europeiska unionens civila GSF-uppdrag i Armenien (Euma) sattes in i februari 2023, med ett mandat att övervaka och rapportera om utvecklingen vid gränsen mellan Armenien och Azerbajdzjan. Euma tillåts verka endast på den armeniska sidan av gränsen, eftersom Azerbajdzjan vägrar att låta uppdraget komma in på sin sida om gränsen.
 - 1. Europaparlamentet erkänner och välkomnar de armeniska myndigheternas starka önskan att stärka och prioritera förbindelserna med Europeiska unionen. Parlamentet anser att unionen bör reagera positivt och dra full nytta av detta potentiella geopolitiska skifte.
 - 2. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen och medlemsstaterna att börja arbeta på en färdplan för att uppnå en ambitiös uppgradering av EU:s förbindelser med Armenien. Parlamentet anser att det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet under rådande omständigheter är otillräckligt och inte uppfyller sin politiska potential. Parlamentet anser att erfarenheterna från associeringsavtalen/de djupgående och omfattande frihandelsavtalen med Ukraina, Georgien och Moldavien bör tjäna som en god grund, i synnerhet när det gäller en gradvis sektorsbaserad integration i den inre marknaden, som bör medföra påtagliga fördelar på makro- och mikronivå för Armenien. Parlamentet välkomnar den nya partnerskapsagendan mellan EU och Armenien.
 - 3. Europaparlamentet anser att Armenien har ett europeiskt perspektiv enligt artikel 49 i fördraget om Europeiska unionen och kan ansöka om medlemskap i unionen, förutsatt att landet ansluter sig till Köpenhamnskriterierna och demokratins principer, respekterar grundläggande friheter, mänskliga rättigheter och minoriteternas rättigheter samt upprätthåller rättsstaten. Parlamentet uppmanar EU att undersöka möjligheterna att bevilja Armenien status som kandidatland och att tillhandahålla nödvändigt stöd i detta avseende.
 - 4. Europaparlamentet understryker kopplingen mellan processen för en gradvis integration av Armenien i EU och förbättrade utsikter till en hållbar fred i Sydkaukasien och till ett frigörande av utvecklingspotentialen i hela regionen.
 - 5. Europaparlamentet konstaterar att Ryska federationen fortsätter att utöva ett starkt inflytande på den armeniska ekonomin, vilket gör Armenien sårbart för hot om ryska sanktioner för att bestraffa landet för dess oberoende politiska och strategiska val.

² Internationella domstolens beslut av den 7 december 2021 om begäran om information om provisoriska åtgärder för tillämpning av den internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (Armenien mot Azerbajdzjan).

Parlamentet anser att EU måste vara redo att snabbt ge Armenien stöd för att mildra de negativa konsekvenserna av sådana fientliga åtgärder.

6. Europaparlamentet uppmanar kraftfullt kommissionen och medlemsstaterna att ta tillfället i akt och utveckla ett individuellt skräddarsytt partnerskapsprogram för en stegvis politisk och socioekonomisk integration av Armenien i EU, åtföljt av en särskild handlingsplan med en färdplan för att hjälpa Armenien att minska sitt handelsberoende av Ryska federationen och se över de befintliga partnerskapsprioriteringarna för att påskynda tillnärmningen av Armeniens lagstiftning till gemenskapens regelverk.
7. Europaparlamentet erkänner det akuta behovet att stärka samarbetet mellan EU och Armenien på säkerhets- och försvarsområdet. Parlamentet stöder helhjärtat Armeniens strävan att dra nytta av det militära stöd som tillhandahålls via den europeiska fredsfaciliteten. Parlamentet konstaterar mervärdet av regelbundna politiska dialoger och säkerhetsdialoger mellan EU och Armenien som en paraplyplattform för alla säkerhetsrelaterade frågor. Parlamentet efterlyser en lansering av en bedömning av hybridhot, som kommer att hjälpa Armenien att identifiera allvarliga svagheter och ta fram riktade lösningar. Parlamentet begär att Armenien ska bjudas in att delta i EU:s GSPF-uppdrag och GSPF-insatser.
8. Europaparlamentet efterlyser tekniskt stöd från EU till Armeniens nationella tillsynsmyndigheter, särskilt på områdena för den inre marknaden, konkurrens och investeringsstöd, samt stöd till Armeniens fytosanitära laboratorier så att de effektivt kan kontrollera kvaliteten på jordbruksprodukter avsedda för export till EU. Parlamentet efterlyser vidare nya bidrag och lån från EU för att stödja ekonomisk tillväxt och reformer i Armenien, åtföljt av en ytterligare intensifiering av den ekonomiska planen och investeringsplanen och dess flaggskeppsinitiativ jämte ett främjande av en anslutning av Armenien till undervattenskablarna för el och internet i Svarta havet samt stöd till den armeniska kommittén för civil luftfart för att införa de förbättringar som behövs för att den ska kunna tas bort från EU:s svarta lista.
9. Europaparlamentet erkänner den outnyttjade potentialen till direkta personkontakter mellan EU och Armenien. Parlamentet begär att Armeniens framsteg med genomförandet av avtalen om viseringslättnader och återtagande ska erkännas. Parlamentet anser att det är dags att inleda en dialog om viseringsliberalisering med Armenien.
10. Europaparlamentet välkomnar ingåendet av avtalet mellan EU och Republiken Armenien, som kommer att möjliggöra överföring av operativa personuppgifter mellan Eurojust och Armeniens behöriga myndigheter som en del av det straffrättsliga samarbetet. Parlamentet understryker vikten av att fortsätta att fördjupa samarbetet mellan EU och Armenien för att bekämpa brottslighet och terrorism och skydda unionens säkerhet till nytta för båda parter.
11. Europaparlamentet uttrycker sitt stöd för Eumas verksamhet och understryker den viktiga roll som uppdraget spelar. Parlamentet begär att dess mandat förlängs efter 2025 och att dess personal utökas ytterligare. Parlamentet upprepar sin besvikelse över Azerbajdzjans vägran att tillåta uppdraget att verka på sin sida om gränsen.

12. Europaparlamentet understryker att EU bör vara redo att införa sanktioner mot personer och enheter som hotar Armeniens suveränitet, oberoende och territoriella integritet om Azerbajdzjans väpnade styrkor skulle genomföra militära operationer mot Armeniens suveräna territorium.
13. Europaparlamentet uppmanar de azerbajdzjanska myndigheterna att tillåta den armeniska befolkningen att tryggt återvända till Nagorno-Karabach, att ge solida garantier för att deras rättigheter och egendom ska skyddas samt att avhålla sig från all uppviglande retorik som skulle kunna uppmana till diskriminering av armenier. Parlamentet påminner de azerbajdzjanska myndigheterna om att rätten att återvända till sitt hem är en grundläggande princip i den internationella människorättslagstiftningen.
14. Europaparlamentet upprepar sitt fördömande av Azerbajdzjans militära intrång i Armeniens internationellt erkända territorium och den pågående ockupationen av delar av landet. Parlamentet upprepar sitt krav på att Azerbajdzjan drar tillbaka sina trupper från Armeniens hela suveräna territorium. Parlamentet avvisar och uttrycker sin djupa oro över de irredentistiska och provocerande uttalanden som gjorts av Azerbajdzjans president och andra azerbajdzjanska tjänstemän med hot riktade mot Armeniens territoriella integritet och suveränitet, bland annat i samband med kravet på en extraterritoriell korridor mellan Azerbajdzjan och dess exklav Nachitjevan. Parlamentet varnar Azerbajdzjan för all eventuell militär äventyrspolitik riktad mot Armeniens territorium.
15. Europaparlamentet upprepar EU:s entydiga stöd för Armeniens suveränitet, territoriella integritet och okränkbarhet när det gäller gränserna. Parlamentet stöder starkt en normalisering av förbindelserna mellan Armenien och Azerbajdzjan på grundval av principerna om ömsesidigt erkännande av territoriell integritet och gränsernas okränkbarhet enligt Alma-Ataförklaringen från 1991, en gränsdragning baserad på relevanta sovjetiska generalstabskartor som har tillhandahållits båda sidor samt ett hävande av blockaden av regional kommunikation som bygger på respekt för båda ländernas suveränitet och jurisdiktion, på grundval av ömsesidighet och jämlikhet.
16. Europaparlamentet uppmanar Armenien och Azerbajdzjan att göra framsteg mot att förhandla om ett fredsfördrag. Parlamentet anser att detta avtal måste förhandlas fram i god tro och bygga på erkännandet av suveränitet, territoriell integritet och icke-våld. Parlamentet påminner om den avgörande betydelsen av att slutföra gränsdragnings- och demarkationsprocessen som en förutsättning för ett framtida hållbart fredsavtal.
17. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över underlåtenheten att skydda den armeniska befolkningens kulturella, religiösa och historiska arv i Nagorno-Karabach, i strid med Internationella domstolens beslut av den 7 december 2021. Parlamentet fördömer alla fall av förstörelse, vandalism och skändning av alla platser som påminner om den flera århundraden långa armeniska närvaron i Nagorno-Karabach. Parlamentet uppmanar de azerbajdzjanska myndigheterna att bevara, skydda och främja regionens rika och mångskiftande kulturarv.
18. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Republiken Armeniens president, regering och

parlament, Republiken Azerbajdzjans president, regering och parlament, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, FN och Europarådet.